

Handläggare
Niklas Lundström
Niklas.Lundstrom@huddinge.se

Grundskolenämnden

Barnkonsekvensanalys inför revidering av riktlinjer för skolplacering Huddinge kommun

Frågan som prövas:

Eventuella konsekvenser för sökande till kommunala skolor i Huddinge av att införa ytterligare urvalskriterier i form av absolut närhet och lottning vid intag i skolformerna förskoleklass och grundskola.

Principen om barnets bästa samt övriga artiklar i barnkonventionen har redan beaktats vid tillkomsten av skollagen, inklusive de nu gällande reglerna om placering vid en skolenhet så som de regleras i skollagens 10 kap. 30 § och 9 kap. 15 § (2010:800). Barnkonsekvensanalysen syftar således inte till att bedöma konsekvenserna för enskilda barn av tillämpningen av närhetsprincipen, organisatoriska och ekonomiska svårigheter eller trygghet och studiero vid skolplacering. Analysen är avgränsad till att enbart beakta huruvida kommunens riktlinjer för skolplacering medför negativa konsekvenser för enskilda barn utöver de omständigheter skollagen anger en kommun får frånga elevens vårdnadshavares önskemål.

Bakgrund:

Nuvarande riktlinjer beslutades av grundskolenämnden i Huddinge 2019. I dessa anges att platserna på en kommunal skola ska fördelas utifrån en beräkning, som görs på fastställd grund, av varje sökandes avstånd till önskade skolan i relation till en alternativ skolplacering. I vissa årskurser och under vissa omständigheter tillämpas syskonförtur som en ytterligare urvalsgrund för elever med samma avståndsvärde.

Förslaget innebär ingen väsentlig förändring utan medför enbart ytterligare verktyg när kommunen behöver göra ett urval bland sökande till en viss skola. Dock genomfördes ingen barnkonsekvensanalys i samband med att nuvarande riktlinjer antogs.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00

www.huddinge.se

Vilka barn berörs:

Grunderna för urval berör alla barn och elever i nämnda skolformer som önskar få plats på en skola som inte har möjlighet att ta emot alla sökande.

Särskilt berörs de barn och elever, som till följd av kommunens urvalsgrunder, hänvisas till andra skolor. Det finns för dessa ett legitimt krav på rättssäkerhet då det är ett beslut som går den enskilde emot.

Vilka artiklar ur barnkonventionen aktualiserar frågan:

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Artikel 3

Barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn

Artikel 28

Barn har rätt till utbildning

Finns rättslig vägledning i frågan (lagar och rättspraxis):

Skollagen 10 kap. 30 § och 9 kap. 15 § anger att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter som elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Under vissa omständigheter får dock kommunen frångå elevens vårdnadshavares önskemål, till exempel om:

1. den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts,
2. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller
3. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Således finns situationer där kommunen behöver inskränka elevers och vårdnadshavares valfrihet. Mest uppenbart och vanligast förekommande är praktiska begränsningar i form av hur kommunen förlagt sina skolenheter eller hur många elever en viss skola kan ta emot. I en situation där antalet sökande överstiger antalet platser på en skola, behöver kommunen göra ett urval.

Kommunen behöver vidare förhålla sig till, den så kallade, närhetsprincipen vilket följer indirekt av att skollagen anger en skolplacering nära hemmet som ett berättigat krav för alla elever.

Givet att skolförfattningarna inte närmare anger hur ett urval ska gå till i praktiken eller hur kommunen ska balansera kravet på närhet till skolan mot andra rättigheter såsom valfrihet, så behöver man se till praxis på området.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har i dom uttalat att ett urval, i de fall detta måste ske, ska göras på objektiva, sakliga och icke-diskriminerande grunder. Kommunen måste vidare, i sitt arbete med att fördela skolplatser, se till vad som blir sammantaget bäst. Det var inte, menade HFD, tillräckligt för en kommun att tilldela platser utifrån vilka elever som bodde närmast en skola då detta kunde riskera medföra att elever som bodde i periferin uteslöts.

Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) har på motsvarande vis hänvisat till HFD uttalade krav på objektivitet, saklighet och icke-diskriminering i sina prövningar av kommuners urvalsgrunder. Nämnden underkände exempelvis att en kommun angav ”särskilda skäl av medicinsk, pedagogisk eller social karaktär” som en urvalsgrund. Denna, menade nämnden, var inte tillräckligt tydlig för att kunna bedöma vilka skäl som beaktas vid bedömningen. (se Överklagande nämndens beslut Dnr 2020:1051)

Vilka blir konsekvenserna för barnet/barnen av att genomföra beslutet:

Barnen och eleverna som omfattas är redan föremål för ett urval i det att kommunen kommer att behöva besluta om vilka elever som ska ges plats och inte. Om urvalsgrunderna inte är tillräckligt precisa och tydliga finns alltid en risk att likvärdigheten i beslutsfattandet minskar.

I och med att förslaget syftar till att förtydliga urvalsgrunderna för den enskilde förväntas förvaltningens förslag enbart få positiva konsekvenser för kommunens elever.

Samlad bedömning om barnets bästa:

Det är ofrånkomligt att situationer kan uppstå då en skola inte har plats för alla sökande och kommunen därför behöver inskränka valfriheten för den enskilde genom att göra ett urval bland sökande.

Skollagens betoning på geografisk närhet vid skolplacering medför också ofrånkomligen att placeringen vid en viss skola i någon mån påverkas av var någonstans en elev bor i kommunen.

Kommunen behöver i en sådan situation sträva efter den sammantaget bästa lösningen för samtliga inblandade elever. Därav tillämpas också en tolkning av närhetsbegreppet som innebär att hänsyn tas till konsekvenser i form av alternativ skolväg, snarare än att enbart se till avståndet mellan elevens hem och skolan i absoluta termer.

Att inte få plats på den skola man önskar gå på kan vara en motgång på flera plan för den enskilde eleven. Kommunen behöver i sin hantering säkerställa att alla elever får sitt önskemål om skola likvärdigt prövat på sakliga, objektiva och icke-diskriminerande grunder. Precision i sina urvalskriterier är det medel som står kommunen till buds för att uppnå detta.

Av grundläggande krav på rättssäkerhet och förutsebarhet följer att det redan vid tidpunkten för ansökan ska stå klart för alla presumtiva sökanden vilka urvalskriterier kommunen avser att tillämpa

Sammantaget bör innehållsliga förändringar som ytterst syftar till att ytterligare öka tydligheten i det urval som görs, ligga i linje med vad som kan anses vara barnets bästa.